

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทของการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดสถานศึกษาปรับรายวิชาที่เรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งมีจัดกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) ด้านเรียนรู้พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hands) และพัฒนาสุขภาพ (Health) การบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริงส่วนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการเน้นย้ำการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขการดำเนินการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สอดคล้องกับผลประเมินด้านบริบท โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัด เพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังตาราง

ตาราง 4.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินบริบทของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ด้านบริบท	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่ปฏิบัติ	4.11	0.68	มาก	1
2. โรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์	4.07	0.70	มาก	2
3. โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	4.04	0.66	มาก	3
4. การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่าง หลากหลาย	4.02	0.63	มาก	4
5. โรงเรียนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ	3.96	0.68	มาก	5
6. ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ /ความสนใจ ของนักเรียน	3.87	0.67	มาก	9
7. ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	3.91	0.70	มาก	8
8. ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	3.93	0.74	มาก	6
9. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน	3.92	0.66	มาก	7
10. ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิ ปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนและ การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.78	0.82	มาก	10
11. ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีส่วน ร่วมในการดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.59	0.77	มาก	11
เฉลี่ย	3.93	0.70	มาก	

จากตาราง 4.1 พบว่า การประเมินบริบทของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่ปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.68) รองลงมาโรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.70) และโครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.66) ส่วนตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ /ความสนใจของนักเรียน ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.67) ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.82) และผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.77) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบทมีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีความรู้พื้นฐาน ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ครอบคลุมหลักสูตร 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา รวมทั้งเพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “เพื่อขับเคลื่อนนโยบายตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ สพฐ. และการบริหารจัดการเวลาเรียน ทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ นำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้เรียนรู้ตามความสนใจและถนัดของตนเอง และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ Heart Hand Head Health ”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา “โรงเรียนเตรียมพร้อมในด้านการบริหารจัดการและมีตารางเวลาที่แน่ชัด คือจะให้นักเรียนอยู่ในห้องเรียนถึง 14.30น. หลังจากนั้นจะเป็นเวลาทำกิจกรรมจนถึง 16.00 น.”

นางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของตนเอง และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพและทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ Heart Hand Head Health ซึ่งนักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจมากและมีความสุข เพราะนักเรียนสามารถมีอิสระในการออกแบบกิจกรรมด้วยตนเองและสามารถทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจจริงๆ”

นางสาวศศิธร อินทรยงค์ ครูโรงเรียนบ้านลาดวิทยา กล่าวว่า “ถ้าจะทำให้ครบวงจร ต้องดูทุกปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่ทำให้ทุกเรื่องบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เน้นเรื่องบริหารจัดการเพราะเทคนิคมีมากมายกลายอย่างวางแผนให้ดี ต้องมั่นใจว่าครูและผู้อำนวยการต้องเข้า แล้วร่วมมือวางแผนทั้งโรงเรียนทำความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนและผู้ปกครอง”

ว่าที่ร้อยตรีวิระชัย จิบทอง ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า “โรงเรียนลดเวลาเรียนเหลือ 800 ชั่วโมงจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนที่เหลืออีกกว่า 100 ชั่วโมงจะนำมาใช้เพิ่มเวลาเรียนรู้แทน โดยจะให้ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เพิ่มทักษะการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ซึ่งมองว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นประโยชน์กับเด็กนักเรียน เพราะช่วยลดความเครียดจากการเรียนตลอดทั้งวัน และจะส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และช่วยให้เด็กอยากเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย”

นางสาวรัชนาภา บุญประสพ ครูโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา กล่าวว่า “ตารางสอนของเราจะแบ่งชัดเจนว่า กล่องช่วงเช้าจะเป็นเรื่องของวิชาการ ตั้งแต่บ่าย 2 เป็นต้นไปเป็นของกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ส่วนวันศุกร์ 3 คาบหลังจากนั้นไปจะเปิดโอกาสให้เด็ก ดังนั้นเด็กก็สามารถผนวกเข้าไปวันเสาร์ได้ด้วย ถ้าตัวเองจะไปค่ายก็ได้ ก็คือไม่น่าจะมีปัญหาเรื่องของการแบ่งเวลาเรียน นโยบายของรัฐบาลที่ให้มาคงไม่น่าจะมีปัญหาในเรื่องของการทำกิจกรรมในโรงเรียน”

และนางสาวสุปราณี ปิ่นคง ครูโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “นโยบายนี้เป็นนโยบายที่ดี เนื่องจากว่าเป็นการส่งเสริมให้ นักเรียนมีเวลาเลือกเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ตนเองชอบ เช่น บางส่วนที่สนใจกีฬา ก็ไปเล่นกีฬา บางส่วนก็ไปศึกษาหาความรู้ในห้องสมุด ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมดีมาก และที่สำคัญคือทำให้เรียนรู้อย่างมีความสุข”

สรุปผลการวิเคราะห์ด้านบริบทในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่า กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และพัฒนาตามศักยภาพ Heart Hand Head และHealth แต่ละโรงเรียนมีการปรับเวลาให้กับนักเรียนได้เลือกเรียนกิจกรรมตามความถนัด มีทักษะการเรียนรู้ การปฏิบัติจริงส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น ช่วยลดความเครียดจากการเรียนวิชาการ

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการเวลาเรียน จัดทำโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้วขั้นตอนต่อไป ครูต้องการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้นักเรียนปฏิบัติ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อแหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วย แหล่งเรียนรู้หลากหลายประเภท ได้แก่ บริเวณและสถานที่ต่าง ๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชน/ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น สวนป่า สวนพฤกษศาสตร์ สนามกีฬาโรงเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องครัว โรงอาหาร ห้องสมุด หอประชุม เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น เช่น วัด สถานีอนามัย ตลาด หอสมุด พิพิธภัณฑ์ หุ่นจำลอง ป่าชุมชน โรงพยาบาล ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญศาสนาและทางราชการ วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะและความสามารถพื้นฐานทางสังคม ทักษะการคิดและทักษะชีวิตอย่างหลากหลาย

สถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จึงได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์พัฒนาตนเองตามความสนใจ ความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขสอดคล้องกับผลประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังตาราง

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ด้านปัจจัยนำเข้า	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน	3.94	0.69	มาก	3
2. ครูในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำเนินงาน โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.93	0.63	มาก	4
3. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.84	0.69	มาก	7
4. สภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.69	0.72	มาก	8
5. มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษา	3.99	0.75	มาก	1
6. มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย/เหมาะสมกับเนื้อหา	3.95	0.65	มาก	2
7. มีแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด /ความสนใจ	3.92	0.71	มาก	5
8. มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	3.85	0.65	มาก	6
เฉลี่ย	3.89	0.69	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.75) รองลงมา มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย/เหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.65) และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.69) ส่วนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.65) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.69) และสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.72) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบทมีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “ดูจากงบประมาณซึ่งรายได้ของสถานศึกษายังขาดแคลนไม่เพียงพอกับการนำไปดำเนินงานของโรงเรียน ส่วนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่มีงบประมาณจากต้นสังกัดในการสนับสนุนต้องใช้งบโรงเรียนในการจัดซื้ออุปกรณ์ บางอย่าง ในทางแก้ปัญหาส่วนนี้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมตามวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ และจัดกิจกรรมตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนบุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานเยอะ ทั้งงานสอนและงานสำนักงาน การบริหารจัดการของสถานศึกษาต้องคิดวิเคราะห์บริบท สภาพความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายนี้”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนยางวิทยา กล่าวว่า “เนื่องจากมีปัญหาทั้งด้านงบประมาณ ทั้งด้านบุคลากร ครูส่วนมากจัดกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง สถานศึกษาใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยได้รับความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเลี้ยงปลาในสระของโรงเรียน”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา กล่าวว่า “การจัดการเรียนการสอนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการจัดซื้อและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ ไม่เพียงพอเนื่องจากงบประมาณน้อย”

นางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “รัฐจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม จึงมีการบริจาคส่วนร่วมโดยชุมชน เครือข่าย ร่วมระดมทุนทรัพย์ มาช่วยจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน ให้ชุมชนร่วมเป็นส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกให้เขารักและร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ส่วนเรื่องการจัดซื้อทรัพยากรและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ สถานศึกษาจะมีการประชุมผ่านคณะครูและชุมชน หากค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอคณะครูและชุมชน ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือจนสามารถดำเนินการได้สำเร็จ”

นางสาวศศิธร อินทรยงค์ ครูโรงเรียนบ้านลาดวิทยากล่าวว่า “มีการระดมทุนจากหน่วยงานอื่น มีการจัดงานการกุศลทอดผ้าป่าการศึกษา ได้จากการบริจาคของในชุมชน บุคลากร และผู้บริหารโรงเรียน ทางโรงเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเงินโดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ และควบคุมการใช้งบประมาณ การระดมทุนจากหน่วยงานอื่น”

ว่าที่ร้อยตรีวิระชัย จิบทอง ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า “การจัดซื้อทรัพยากรและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทางโรงเรียนยังขาดปัจจัยอีกหลายอย่างในการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดย แหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รอบตัวเรา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วย แหล่งเรียนรู้หลากหลายประเภท”

นางสาวรัชชานา บุญประสพ ครูโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา กล่าวว่า “ทางโรงเรียนมีการสรรหาเครื่องมือ เครื่องใช้ โดยมีการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ แต่ไม่มีงบประมาณในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมากเท่าไร จัดหาได้เท่าที่มีงบประมาณมาให้ซึ่งก็ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน บางกิจกรรมใช้ห้องเรียนธรรมชาติเป็นห้องเรียนแห่งประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับความงดงาม ระบบนิเวศ และความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติทั้งที่เป็นดิน น้ำ ป่าไม้ อากาศ ฯลฯ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในธรรมชาติจึงเป็นไปได้ทั้งในแนวทางเพื่อการปลูกฝังเจตคติ จินตนาการ ฝึกฝนทักษะการคิด และการสำรวจ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอ การสื่อสาร การเปลี่ยนแปลง เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานกลุ่ม ”

และนางสาวสุปราณี ปิ่นคง ครูโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “ในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง การพัฒนากระบวนการคิด ความรับผิดชอบ และยังต้องคำนึงถึงความพร้อมของอุปกรณ์ จำนวนครู ความรู้ ความสามารถของครู และ ความปลอดภัยของนักเรียนในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนเลือกทำ ได้แก่ กิจกรรมภาคปฏิบัติจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมอิสระ ตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ทางวิชาการ (ศึกษา ค้นคว้า อิสระ) กิจกรรม สร้างสรรค์ที่ครูกำหนดร่วมกับนักเรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับผู้ปกครองชุมชน”

สรุปผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยนำเข้าในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่า แต่ละโรงเรียนมีปัญหาในเรื่องงบประมาณในการดำเนินการมีแนวทางคือขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก รับผิดชอบ และสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ แนวทางแก้ปัญหา คือ เชิญผู้รู้หรือปราชญ์ชุมชนมาให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไปจาก

แนวคิดทางการศึกษาแบบเดิมๆ ที่สะท้อนภาพของ “การศึกษาและการวัดผลในด้านต่างๆ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร กลายเป็นที่มาสำคัญของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่กำลังจะเปลี่ยนชื่อเป็น “เพิ่มเวลาเรียนรู้นอกห้อง เปิดมุมมองเด็กไทยอย่างยั่งยืน”

ครูต้องเน้นการสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ โดยเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องมีความหมายและเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตจริงของเด็กๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน เด็กจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพตัวเอง เพื่อใช้ชีวิตในโลกยุคใหม่ เตรียมตัวเป็นทั้ง พลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก โดยศักยภาพในด้านต่างๆ นั้น ได้แก่ ความรู้ พื้นฐานในยุคดิจิทัล ความสามารถในการคิดประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ต้องใช้ให้เป็นและเกิดคุณค่าต่อตัวเองและผู้อื่น เป็นผู้สร้างโอกาสให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพเหล่านี้ ผ่านการได้สัมผัสกับเหตุการณ์จริง สิ่งที่เป็นเรื่องจริงไม่ใช่เพียงแค่เข้าใจจากตัวหนังสือในตำราเรียน เช่น สอนให้เด็กรู้จักการอดทนอดกลั้นจากเหตุการณ์จริง เข้าใจการรอคอย ด้วยเหตุและผลที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือหากสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไม่อำนวย จะต้องมองในชุมชนว่ามีพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกใดสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้ เช่น เด็กต้องการเล่นกีฬาแต่โรงเรียนไม่มีสนามกีฬา ก็ต้องไปขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล วัด หรือพื้นที่สาธารณะใกล้เคียงโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมเหล่านั้น ขณะเดียวกันก็สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนภายนอกมาร่วมสร้างกิจกรรมให้กับเด็กได้ด้วยเช่นกัน และขณะที่เด็กกำลังเรียนรู้อยู่นั้น ครู ต้องเป็นผู้ชี้แนะ ชี้ถูกผิด บอกวิธีแก้ไข แนะนำแนวทางที่เหมาะสมที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้น ครูควรมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะจิตใจ เพื่อให้เด็กเกิดความ ไว้วางใจ กล้าที่จะถามและปรึกษา สอดคล้องกับผลประเมินด้านกระบวนการ โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังตาราง

ตาราง 4.3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกระบวนการของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ด้านกระบวนการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. โรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.81	0.72	มาก	14
2. โรงเรียนกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียนอย่างชัดเจนมีความเข้าใจตรงกัน	3.83	0.70	มาก	12
3. โรงเรียนสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	3.89	0.70	มาก	6
4. โรงเรียนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ ในทุกระดับชั้นเรียน	3.93	0.65	มาก	2
5. โรงเรียนมีความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ	3.82	0.69	มาก	13
6. โรงเรียนปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน และ ใช้ชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน	3.87	0.65	มาก	9
7. โรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	3.90	0.71	มาก	5
8. โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด	3.93	0.69	มาก	1
9. โรงเรียนนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.87	0.70	มาก	7

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ด้านกระบวนการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
10. ครูร่วมเสวนา ทบทวนหลังปฏิบัติและนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.71	0.71	มาก	16
11. โรงเรียนสรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	3.84	0.72	มาก	11
12. ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล	3.77	0.73	มาก	15
13.ครูประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน	3.87	0.64	มาก	10
14. ครูร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.87	0.68	มาก	8
15. ครูจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	3.92	0.64	มาก	3
16. การส่งเสริม /สนับสนุน /อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	3.91	0.67	มาก	4
เฉลี่ย	3.67	0.69	มาก	

จากตาราง 4.3. พบว่า การประเมินกระบวนการของโครงการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.69) รองลงมาโรงเรียนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.65) ครูจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน

เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างความแรงจูงใจให้นักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.64) ส่วนโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.72) ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.73) และครูร่วมเสวนา ทบทวนหลังปฏิบัติและนำผลมาพัฒนาการจัดการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.71) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบทมีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “การศึกษาท้องถิ่นทุกภาคส่วนในสังคม นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเราต้องขับเคลื่อนสภาพการศึกษาในระดับจังหวัด ที่ผ่านมามีบ้านเมืองเราแยกส่วนสถานศึกษาสังกัดหลายหน่วยงานจัดการศึกษาแบบกระจัดกระจายมากตามไปด้วย”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “มีการวางแผน วางโครงสร้างตามนโยบาย มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ขอการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมและใช้หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนคิดค้นหลักสูตรให้เหมาะกับท้องถิ่นตัวเอง แต่สุดท้ายต้องยกเลิกเพราะหลักสูตรท้องถิ่นไม่ได้นำไปออกข้อสอบ O-NET ทำให้ครูไม่สอนเนื้อหาที่ออกแบบตามท้องถิ่น เปลี่ยนมาเป็นการติวข้อสอบหรือสอนให้ตรงกับส่วนกลาง เพื่อให้ให้นักเรียนมีคะแนน O-NET สูงขึ้น”

ส่วนครูผู้สอนได้แก่นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา กล่าวว่า “มองภาพที่เป็นองค์กรรวมทั้งระบบถ้าเปลี่ยนแปลงเวลาเรียนต้องมีกระบวนการที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของเด็กได้ มีกระบวนการให้เด็กค้นพบตัวเองในสิ่งที่รักที่ชอบและถนัด ซึ่งต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างครูนักเรียน ผู้ปกครองเฝ้าดูศักยภาพรวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งนั้นมากขึ้น สิ่งที่ได้หากปรับลดเวลาเรียน คือ เข้าเรียนทฤษฎี บ่ายเรียนในสิ่งที่เด็กอยากจะทำ เรียนที่ผ่านมามีขีดขาดโอกาสในเรื่องทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้รากเหง้าเรื่องของตัวเอง ถ้าวัดวิชาสังคมประวัติศาสตร์อาจจะยังทำให้หนักเข้าไปอีก”

นางสาวสุพรรณ ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “มีการชี้แจงนโยบายให้ครูทราบร่วมกันวางแผนตามนโยบาย จัดกิจกรรมตามความถนัดของนักเรียน ไม่ใช่ตามความถนัดของครู

นอกจากนั้นต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยเชิญผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

นางสาวศศิธร อินทรยงค์ ครูโรงเรียนบ้านลาดวิทยา กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พอจบปี การศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรมและมีการวางแผน เพื่อจัดกิจกรรมตามนโยบาย ในปีการศึกษาถัดไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น”

ว่าที่ร้อยตรีวิระชัย จิบทอง ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า “ทางโรงเรียนมีการชี้แจงให้ทราบถึงนโยบาย ลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กิจกรรมที่โรงเรียนเตรียมไว้เพื่อเพิ่มการเรียนรู้นอกเวลาเรียนมีทั้งแนววิชาการ ภาษา กีฬา ดนตรี ศิลปะ และชมรมกิจกรรมต่างๆอีกกว่า 40 ชมรม ซึ่งให้นักเรียนเป็นคนเลือกเอง เชื่อกันว่า กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ให้นักเรียนมีศักยภาพมากขึ้น”

นางสาวรัชนาภา บุญประสพ ครูโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา กล่าวว่า “โจทย์ใหญ่ขณะนี้คือ จะทำอะไรจึงจะทำให้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืนด้วยวิธีการไหน ความรู้เกิดในห้องเรียน ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ นั่นคือความรู้ที่สร้างในห้องเรียนโดยครู แต่ปัญญาที่เกิดจากการไตร่ตรองพิจารณาใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งละเอียดรอบคอบต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติจริงของตัวนักเรียนเอง มีการติดตามประเมินผล ไม่ใช่จัดกิจกรรมแล้วพอสิ้นเทอมก็จบไป”

และนางสาวสุปราณี ปิ่นคง ครูโรงเรียนคอนยางวิทยา กล่าวว่า “การนำภูมิปัญญาเข้าสู่ การศึกษาสนับสนุน การศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยสนับสนุนให้มีบทบาทเสริมในการถ่ายทอด ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ รวมทั้งให้แบบอย่างและชี้นำด้านวิถีคิด วิถี การเรียนรู้และการดำเนินชีวิต”

สรุปผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการในการบริหารจัดการ โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่า ในการจัดการเรียน การสอนมีการชี้แจงนโยบายให้ครูเข้าใจตรงกัน มีการประชาสัมพันธ์ให้ท้องถิ่นและผู้ปกครองทราบถึง การจัดกิจกรรมตามนโยบาย ส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านมาจัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมตามความถนัดของนักเรียน หลักจากจัดกิจกรรมมีการติดตามและประเมินผล และวางแผนปรับปรุงให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า การจัดกิจกรรมของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นของโครงการ มากกว่าการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและการท่องจำ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน กับครู ผู้เรียนกับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ กิจกรรมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างมีความสุข จะเห็นได้จาก ความตั้งใจ สนใจ และชอบทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง อย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการ วัดผลและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการ ประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตาม หลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ให้ตัดสินผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ตามเกณฑ์การประเมินที่ หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมสร้างเสริม สมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ การทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ให้ประเมินผลความก้าวหน้าพัฒนาการของนักเรียนเป็น รายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา ปรับ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียน ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน ได้แก่ จัดทำข้อมูล สารสนเทศ วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้ นักเรียนปฏิบัติ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม จัดนำเสนอ ผลงานของนักเรียน และการสรุป และรายงานผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ของโครงการสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์โครงการที่ได้น้อมนำพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ ให้นำองค์ 4 แห่งการเรียนรู้ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถามและการเขียน ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ การใช้ชีวิตประจำวันตามกิจกรรม 4 H ได้แก่ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการ ปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิ ศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลเป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับผลประเมินด้านผลผลิต โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังตาราง

ตาราง 4.4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลผลิตของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ด้านผลผลิต	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.76	0.71	มาก	8
2. นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา	3.71	0.66	มาก	9
3. นักเรียนมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี	3.88	0.64	มาก	2
4. นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.81	0.64	มาก	5
5. นักเรียนมีความสามารถคิดอิสระแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset)	3.80	0.71	มาก	6
6. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ	3.83	0.71	มาก	4
7. นักเรียนมีการประเมินตนเองตามความสนใจ	3.84	0.70	มาก	3
8. นักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน	3.77	0.64	มาก	7
9. นักเรียนมีความสุขในการเรียน	3.96	0.68	มาก	1
เฉลี่ย	3.82	0.68	มาก	

จากตาราง 4.4. พบว่า การประเมินผลผลิตของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.68) รองลงมา นักเรียนมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.64) และนักเรียนมีการประเมินตนเองตามความสนใจ ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.70) ส่วนนักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.64) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.71) และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบทที่มีผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายเฉลิม จำปาจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางจานวิทยา กล่าวว่า “การจัดกิจกรรมโดยให้ผู้รู้ในท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นมากกว่าการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและการท่องจำ หรือการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือทำจริง มีชิ้นงานให้ตัวเองภูมิใจ ก็ทำให้นักเรียนมีความสุข ดูจากรอยยิ้มของนักเรียน”

และนายประสิทธิ์ มากมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนยางวิทยา กล่าวว่า “ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการปฏิบัติกิจกรรมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างมีความสุข จะเห็นได้จากความตั้งใจ สนใจ และชอบทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม จากการที่นักเรียนสามารถนำไปใช้เวลากลับบ้าน ทางที่ดีทางโรงเรียนควรมีคะแนนจากผู้ปกครองด้วย ผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม”

ส่วนครูผู้สอน ได้แก่ นางสาวญาณภาณี พรหมเรือง ครูโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา กล่าวว่า “จากการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการจัดกิจกรรมตามความถนัดของครู มองเหมือนเป็นการบังคับเด็กให้ลงกิจกรรมตามที่ครูสอน ควรจะเป็นนักเรียนคิดกิจกรรมเอง ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ นักเรียนน่าจะมีความสุขในการเรียนมากกว่านี้”

นางสาวสุพร ชุ่มกมล ครูโรงเรียนท่ายางวิทยา กล่าวว่า “การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ”

นางสาวศศิธร อินทรยงค์ ครูโรงเรียนบ้านลาดวิทยา กล่าวว่า “กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ให้ประเมินผลความก้าวหน้า พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของ

นักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจจะบันทึก ผลการประเมินเป็นแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียนรายบุคคล”

ว่าที่ร้อยตรีวิระชัย จิบทอง ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า “นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง ได้คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขด้วยกิจกรรม สร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” คือ กิจกรรมในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเดิม กำหนดให้จัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษา วิชาทหาร ชุมนุม ชมรม) และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์นั้น ให้ปรับมาเป็นการจัดกิจกรรม”

นางสาวรัชณาภา บุญประสพ ครูโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา กล่าวว่า “โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนหรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติโดย นักเรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลาย ระดับชั้น มาทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน แล้วมีการประเมินจากชุมชนหรือผู้ปกครอง”

และนางสาวสุปราณี ปิ่นคง ครูโรงเรียนดอนยางวิทยา กล่าวว่า “การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่ออำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ผลการทำกิจกรรมควรมีผลต่อการเลื่อนระดับเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม”

สรุปผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิตในการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่า การจัดกิจกรรมตามความถนัด นักเรียนสามารถเลือกกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้นักเรียนไม่เครียดเลือกกิจกรรมที่ทำอย่างมีความสุข นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม จากการที่นักเรียนสามารถนำไปใช้เวลาที่บ้าน มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับ
1. นักเรียนได้เรียนรู้ด้านวิชาการอย่างเหมาะสม	4.11	0.57	มาก	9
2. นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์อย่าง เหมาะสม	4.16	0.61	มาก	7
3. นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม	4.11	0.63	มาก	8
4. นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว	4.17	0.64	มาก	5
5. นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.09	0.64	มาก	10
6. นักเรียนมีทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม	4.16	0.70	มาก	6
7. นักเรียนมีภาระงาน การบ้าน เหมาะสม สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.02	0.70	มาก	12
8. นักเรียนมีผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	4.05	0.73	มาก	11
9. นักเรียนได้เรียนรู้อยู่ร่วมกัน การมีน้ำใจและการ ช่วยเหลือกัน	4.25	0.58	มาก	2
10. นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างถูกต้อง เหมาะสม	4.24	0.62	มาก	3
11. นักเรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเอง อย่างภาคภูมิใจ	4.21	0.62	มาก	4
12. นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้	4.31	0.68	มาก	1
เฉลี่ย	4.16	0.64	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.68) รองลงมานักเรียนได้เรียนรู้อยู่ร่วมกัน การมีน้ำใจและการช่วยเหลือกัน ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.58) และนักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.62) ส่วนนักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.64) นักเรียนมีผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาต่างๆผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.73) และนักเรียนมีภาระงาน การบ้าน

เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($\bar{x}=4.02$, S.D. =0.70) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า มีแนวทางการขับเคลื่อน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

2.1 ด้านบริบท มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

2.1.1 ทดลองดำเนินการ “โครงการนาร่อง” ไม่ทำแบบ “ปูพรม” ทำทั้งประเทศ โดยไม่มีการเตรียมความพร้อม ควรศึกษาข้อดีข้อเสียปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก่อน เมื่อได้โรงเรียนนาร่อง/โรงเรียนต้นแบบแล้ว จัดสรุปข้อดีข้อเสียและบทเรียนจาก โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากนั้นจึงเผยแพร่และทำเพิ่มไปตามบริบทความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ดังคำกล่าวของ ศนัย วัฒนโสภณ กล่าวว่า “เห็นด้วยกับนโยบายนี้เพราะความรู้กับปัญญาเป็นคนละเรื่องกัน ปัญญาเกิดจากความคิด ต้องออกมาอยู่นอกห้องเรียน ให้เห็นโลกกว้างๆ ความคิดดีๆ จึงจะเกิด และได้กล่าวทิ้งท้ายไว้เกี่ยวกับการศึกษาว่า ลดเวลาเรียนไม่เป็นไร ดีแล้ว แต่อย่าลดเวลาศึกษาหาความรู้ จะได้เกิดปัญญา”

2.1.2 การจัดการการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยจัดการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน และมีการนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์และลงมือปฏิบัติจริง ดังที่ คำกล่าวของ เดชมณตรี โพธิราช กล่าวว่า “ จัดตารางสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรม เช่น กิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติควรจัด 2 ชั่วโมง เป็นต้น” และ สุภา สิงโตแก้ว กล่าวว่า “ การจัดการสอนให้บูรณาการหลายวิชาเข้าด้วยกัน เป็นไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม”

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

2.2.1 การอำนวยความสะดวกปัจจัยต่างๆ ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่

- สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกเอื้อต่อการเรียนรู้ ดังคำกล่าวของ ศนัย วัฒนโสภณ กล่าวว่า “สถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจะต้องมองในชุมชนว่ามีพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกใดสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้ เช่น เด็กต้องการเล่นกีฬาแต่โรงเรียนไม่มีสนามกีฬา ก็ต้องไปขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล วัด หรือพื้นที่สาธารณะใกล้เคียงโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมเหล่านั้น”

- สื่อ อุปกรณ์ ดังคำกล่าวของ กาญจนา ไรยสกุล กล่าวว่า “ในการทำกิจกรรมบางอย่างต้องใช้สื่อ หรืองบประมาณ ขณะเดียวกันก็สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนภายนอกมาร่วมสร้างกิจกรรมให้กับเด็กได้ด้วยเช่นกัน”

- บุคลากร นอกจากอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต้องทำหน้าที่ชี้แนวทางที่ดี ที่ถูกต้อง ดังคำกล่าวของ มีชัย วีระเดช กล่าวว่า “ขณะที่เด็กกำลังเรียนรู้อยู่นั้น ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ ชี้ถูกผิด บอกวิธีแก้ไข แนะนำแนวทางที่เหมาะสมที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น ครูควรมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะจิตใจ เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะถามและปรึกษา”

2.2.2 ผู้บริหารหรือครูผู้สอน ขอความร่วมมือกับชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะพื้นฐาน ทักษะอาชีพ ตามความเหมาะสม ดังคำกล่าวของ ศักดิ์ศรีพี ศรีหาคา กล่าวว่า “ชุมชนหรือหน่วยงานถือว่าเป็นแหล่งที่สะสมทักษะของนักเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่เกิดทักษะตามลักษณะสังคม ชุมชน ผู้ปกครอง มากกว่าในโรงเรียน ดังนั้นชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง” สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุภา สิงโตแก้ว กล่าวว่า “ผู้บริหารหรือครูมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน”

2.2.3 การให้ผู้ปกครองที่เป็นภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ มาร่วมจัดกิจกรรมในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความสนใจของนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน คำกล่าวของ บรรจง เนียมมูล ที่กล่าวว่า “ผู้ปกครองจะช่วยเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้บริหารหรือครูประสานให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ คำกล่าวของ ฉันทวัฒน์ อริยะวุฒพันธ์ ที่กล่าวว่า “ถ้าสามารถให้ผู้ปกครองมาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยดี มีหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือ”

2.3 ด้านกระบวนการ มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

2.3.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดความสนใจ โดยจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน ดังที่ คำกล่าวของ บรรจง เนียมมูล กล่าวว่า “ครูต้องเน้นการสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ โดยเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องมีความหมายและเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตจริงของเด็กๆ” คำกล่าวของ ดนัย วัฒนโสภณ

กล่าวว่า “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชีวิตที่ต้องรู้ และกิจกรรมให้เลือกรเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกรเรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะ/การปฏิบัติ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” มีครูเป็นที่ปรึกษา แนวทางนี้เหมาะสมสำหรับระยะเวลาเริ่มต้นที่นักเรียนยังไม่มีความพร้อม หรือยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริงมีการพัฒนากระบวนการคิด ความรับผิดชอบ ดังคำกล่าวของ กาญจนา ไรยสกุล กล่าวว่า “การเสนอกิจกรรมของนักเรียนต้องมีครูเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะการทำกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง ยังต้องคำนึงถึงความพร้อมของอุปกรณ์ จำนวนครู ความรู้ ความสามารถของครู และความปลอดภัยของนักเรียนในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนเลือกทำ”

2.3.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนหรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่ปฏิบัติ โดยนักเรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลายระดับชั้น มาทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน ดังคำกล่าวของ ศักดิ์รีพี ศรีหาตา ที่กล่าวว่า “ การจัดกิจกรรมตามความสามารถครู ไม่ตรงตามความสนใจของนักเรียน จึงจัดแบบฐานความรู้นักเรียนได้เรียนทุกคน แต่ไม่ลึกซึ้ง”

2.3.3 การจัดการเรียนรู้เป็นทีม โดยครูคล้ายกันสำหรับครูต้องมีความสัมพันธ์ มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นลำดับ ดังคำกล่าวของ เฉลิมมนตรี โพธิราช กล่าวว่า “จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี” ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนได้ เช่น การกำหนดปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ การทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ และสามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ ดังคำกล่าวของ ฉัญฉวีวัฒน์ อริยะวุฒพันธ์ กล่าวว่า “ บทบาทของครูจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้ทัน โดยครูต้องก้าวข้ามจากบทบาทการสอนเพียงเพื่อให้ใช้เทคโนโลยีเป็น เป็นการสอนให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ได้ และมีวิจารณญาณในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้กับเด็ก ครูจึงควรใช้โอกาสนี้ สร้างทักษะให้กับลูกศิษย์ในการรู้จักเลือก ใช้สื่อดิจิทัลให้เป็น เพื่อให้เด็กได้รับข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง สามารถ นำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาศักยภาพตัวเองได้ต่อไป” การสอนที่ถือว่ามีประสิทธิภาพ ครูต้องมีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน ครูต้องมีลักษณะของผู้ที่สามารถชี้แนะการเรียนรู้ และสามารถทำหน้าที่เป็น

ผู้นำนักเรียนท่องเที่ยวไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ ซึ่งบทบาทของครูจากยุคสมัยก่อนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อก้าวสู่ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากครูในโลกยุคใหม่ต้องมีความรอบรู้มากกว่าการเป็นผู้ดูแลรายวิชาที่สอนเท่านั้น แต่ครูมีบทบาทของการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ดังคำกล่าวของ ดนัย วัฒนาโสภณ กล่าวว่า “ปัจจุบันเป็นสิ่งที่หาได้จากโลกออนไลน์ แต่เรื่องของทักษะการใช้ชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนต้องค้นหาเองจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นทำให้เด็ก ๆ ได้ออกมาเรียนรู้โลกกว้าง ได้ลงมือทำจริง ทำให้เด็กมีความสุขในการมาโรงเรียนมากขึ้น”

2.3.4 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระกำหนดวิธีการวัดผล ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยมีผู้ปกครองหรือวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังที่ คำกล่าวของ ศักดิ์ศิริ ศรีหาคา กล่าวว่า “ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินชิ้นงานหรือผลการจัดการเรียนรู้ภาคเรียน ละ 1 ครั้ง หรืออาจจะเป็นผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประเมินชิ้นงาน หรือไม่นักเรียนอาจจะค้นหา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตัวเอง เพื่อนำมารวมกลุ่มกับเพื่อนในการทำกิจกรรมนั้นๆ”

2.4 ด้านผลผลิต มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

2.4.1 การนำเสนอผลงาน (Best pratics) ของแต่ละโรงเรียนในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยหน่วยงานต้นสังกัดจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา เพื่อติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกในการนำเสนอ ผลงาน ดังคำกล่าวของ สุภา สิงห์โตแก้ว กล่าวว่า “ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ผลงานนักเรียน สามารถเผยแพร่ทักษะอาชีพโดดเด่น”

2.4.2 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ดังคำกล่าวของ มีชัย วีระเดช กล่าวว่า “หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการประเมินผล วิเคราะห์ผลจากการจัด กิจกรรมของแต่ละโรงเรียนว่าประสบผลสำเร็จตรงตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังคำกล่าวของ เฉลิมนตรี โพธิราช กล่าวว่า “เด็กจะมีสมุดตารางกิจกรรมเพื่อเลือกเข้าร่วมทำ กิจกรรมต่างๆ หลังจากเข้าร่วมแล้ว ต้องสรุปในสมุดถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ดังกล่าว ถือ เป็นการประเมินตัวเองและประเมินกิจกรรมที่ครูจัดให้ไปด้วย ทำให้นำไปพัฒนาในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป โดยส่วนตัวเชื่อว่าการทำกิจกรรมดังกล่าว จะสามารถพัฒนาทักษะเด็กได้จริง เด็กจะเข้าใจใน เนื้อหาของบทเรียนได้มากขึ้น และทำให้เรียนรู้ที่จะเลือกวิชาที่ชอบของตัวเองต่อไป”